



391521
391544

BIBLIOTHECA
UNIV. JAGELL.
CRACOVENSIS

III



2509 [m.s.]

0

F. 280 -



1025

1/

2/

3/

4/

6/

8/

8/

5/

9/

10/

11/

12/

13/

14/

15/

16/

17/

18/

19/

20/

21/

22/

24

UWAGI KALKULACYNE

OKAZUJĄCE TRUDNOŚĆ WYSTAWIENIA

W

P O L S Z C Z E

WOYSKA REGULARNEGO

S T O T Y S I Ę C Y .

391527

III

Podług zdania powszechnego Korona i Litwa mieści Ludzi - - - 7,000,000.
Z tey ogólney Ludności wytrąciwszy na Żydów jeden Million, zostaje
Ludności - - - 6,000,000.
Ludność takowa składa Płeć Męską i Niewieścia, a zatem wytrąciwszy
połowę Kobiet, zostaje Mężczyzn - - - 3,000,000.
Te Trzy Miliony Mężczyzn należy klasyfikować na trzy równe czę-
ści, to jest: Starych, Średnich i Dzieci. Gdyby kto chciał
zarzucać, że Starych jest mniej niżeli Średnich, to pospolicie
więcej jest Dzieci, a zatem jedna Część drugą nadgradza się,
dla czego na Starych Jeden Million, a na Dzieci Jeden Million
w podobney Części wytrąciwszy, zostaje Średnich Ludzi, z których
można brać Rekrutów do Woyska - - - 1,000,000.
Szlachty, z których Rekrut dźiać się nie może tylko dobrowolny, kła-
dźcie się - - - 200,000.
Którą Liczbę Szlachty wytrąciwszy z położonego powyżej Miliona, śrze-
dnich Ludzi, zostaje - - - 800,000.
Jeżeli się zdaie, że na Szlachtę wytrącone wiele 200,000. dlatego,
że Ci, nie tylko na Officyerów w Reymentach, ale i na Kawa-
leryą iść mogą, w znaczney Liczbie do Woyska; zastanowić się
potrzeba, że iuż nie wytrąca się Xięży, Mieszczan w znaczney-
szych Miastach, i Mieszczan wolnych, także Rzemieślników,
którzy wszyscy nie z siebie samych wystawiać będą Rekrutów, ale
z Ludzi prostych mogących bydź użytymi do Roli, a zatem te
Stany połączwszy, 200,000. wyłączonych na Szlachtę, nie bę-
dzie wielką Liczbą.
Gdy po wytrąceniu takowym, iak wyżej wyrażono iest, zostaje Lu-
dzi Średnich, z których może bydź Rekrut tylko 800,000. Iak-
żwa wypada Dywizya, że chcąc mieć Sto Tysięcy Woyska, trze-
ba z Ośminkroć Sto Tysięcy, wziąć Człeka osmego.
Jakowiz to są Ludzie, z których będzie brany Rekrut? Oto Rolnicy;
więc Sto Tysięcy wzięwszy na Rekrut do Woyska, zostanie iuż z
niedołężnemi i choremi do Roli - - - 700,000.
Gdy w Kraiu całym ogólna Ludność położona, iest Siedm Milionow,
zostanie więc rzeczą oczywistą, że ieden Rolnik będzie musiał
wyżywiać Dziesięciu Ludzi.

Wyra-

❖ ❖ ❖

Wyrachowano, że najmniej siedm korcy Zboża potrzeba na Rok na wyżywienie iednego Człowieka; z kąd wynika, że jeżeli ręce iednego Rolnika mają zarobić na wyżywienie dziesięciu Ludzi, iż też ręce w uprawie Roli, Zasiwie, Zbiorze i Wymlocie wypracować powinny 70. korcy Zboża, co czyli jest rzeczą łatwą, i czyli Rolnictwo, z którego pryncypalny i prawie iedyny mamy Produkt, do wprowadzenia Pienędzy w Kray Polski szkodować będzie: lub nie? zostawia się powszechnemu roztrząszeniu.

Należy się i nad tym zastanowić, że Stan Zolnierski więcej mieści Ludzi bezżennych, bo nie mówię, gdyby każdy Giemeyna, ale połowa Giemeynow mieli Zony, byłby niezmierny ciężar dla Reymmentow, więc z przyczyny tak znacznego bezżęństwa, z czasem Ludność ubywałaby, do tego stopnia, że co teraz osmy Rolnik poszedłby na Rekruta, w pół wieku musiałby być brany szosty albo piąty.

Nie mało i to jeszcze zastanowić powinno, że 100,000. Woyska w Polskim Kraiu czyni trudną Konsystencyą onego, bo nie mamy Fortec, aby się w nich mieściło.

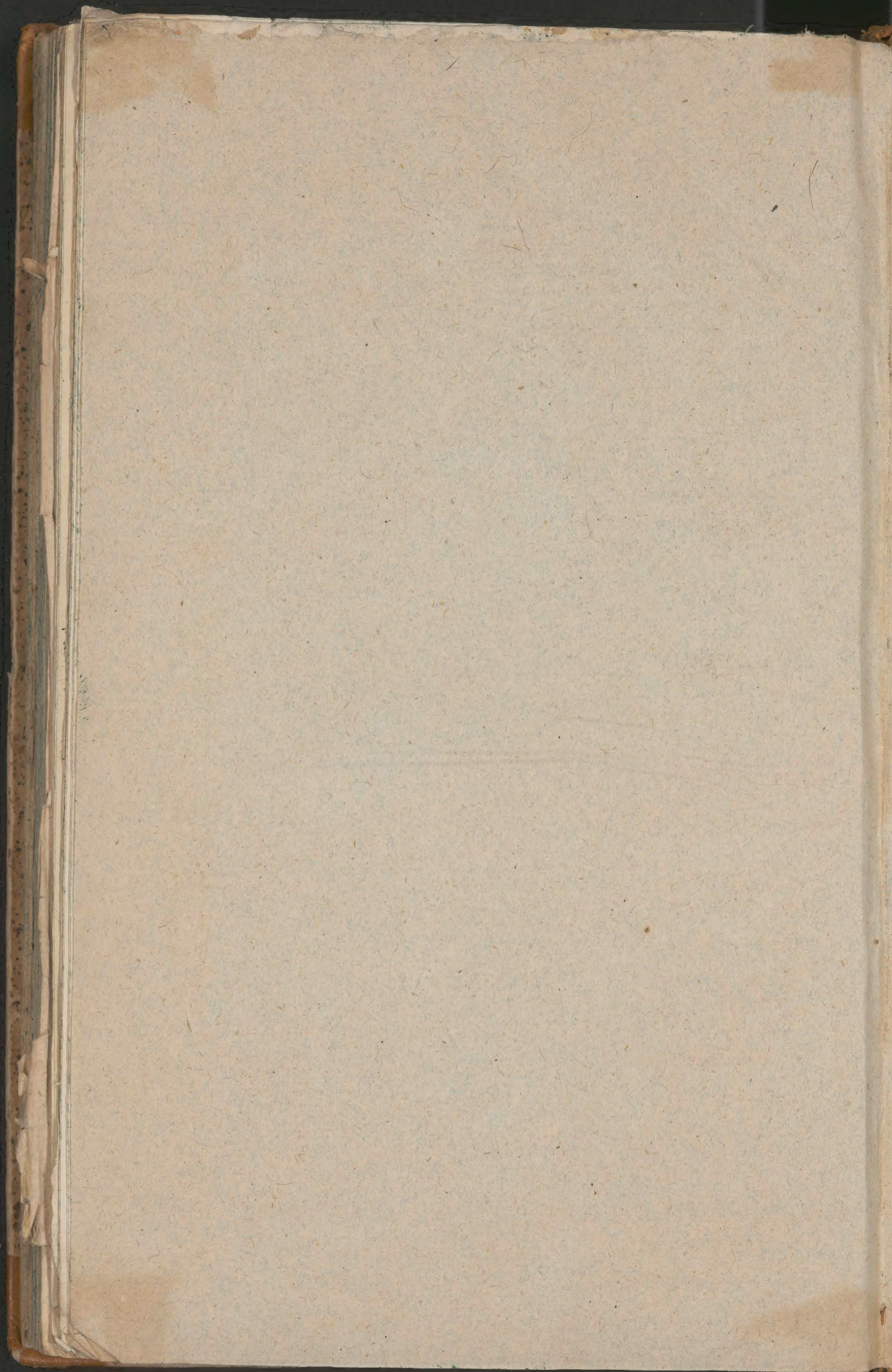
Miałam trudność i wielkość Podatku na zapłatę Woysku Sto Tysięcznemu, ale pytam się, na co tak wielka liczba Woyska? bo jeżeli na obronę Naszą, to dosyć Szesćdziesiąt Tysięcy, i Milicye Woiewodzkie z Pięćdziesiąt Kominow ieden Człowiek, aby był dawany, na Mustrę w Jesieni i na Wiosnę, do ktorey Officyerowie z poblizszych Reymmentow byłiby zsyłani; takowe Woysko wystarczy na obronę Kraiu, i przy iego sile, w potrzebie niktby nam nie bronił powiększyć Regularnego, gdy przecież z popisow Szlachty jako naturalnych Kawalerzystow najmniej Sto Tysięcy do obrony liczyć można.

Otoż przy tych sposobach mając Woyska 60,000. Regularnego, można mieć więcej siły, a mniej ciężaru w Podatkach, i nie uszkadzać Ludności i Rolnictwa.

Znali to Obywatele po Prowincyach pozostali, kiedy w żadney Instrukcyi nie zalecono postanowić 100,000. Woyska, naywiększa Liczba, jeżeli do 60,000. determinowana, i Milicye zalecone, a iakże można wkładać prawie w dwuynasob na Obywatelow Podatek zamiast na 60,000. to na 100,000. Woyska?

Nie mniejszego jeszcze i to zastanowienia potrzebuje, że na zapłatę Woysku Sto Tysięcy, gdyby było postanowione, na iego potrzeby z Artylleryą, przy Expensach Cywilnych nieodbitcie potrzebnych przyszłoby płacić Podatku rocznego najmniej 60. Milionow. Trzeba przyznać, iż chcąc aby Podatek był płacony gotowizną regularnie, druga przynajmniej taka połowa iaka się płaci na Podatek, powinna zostawać w Cyrkulacyi Kraiowej, bo Podatek zapłacony nie tak łatwo i prędko powraca w cirkulacyi. Niech każdy sądzi, czyli Kray Nasz ma w totalney massie 120. Milionow pieniędzy cirkulujących?

❖ ❖ ❖



Biblioteka Jagiellońska



stdr0023051

